

Study of Youth Religiosity and its effect on Their Electoral Behaviors

Abstract : Religiosity has had important political effects as one of the most important features of Iranian identity. These effects based on contemporary and historical developments, indicate clearly the dynamic and creative nature of this identity in the social construction of political realities in Iran. The present study applies Hunter (1991; 2006) and Wuthnow's (1988) theory of cultural wars to investigate the impact of religiosity on electoral behaviors in terms of voting tendency and participation in elections. The statistical population of the study consists of young people aged 22-40 who have participated in at least three general elections. From this statistical population, 377 people were selected by multi-stage cluster sampling as the statistical sample of the research.. Linear regression and logistics were used to analyze the data. The results show that the Degree of religiosity of youth has a significant effect on their electoral behaviors in terms of voting Tendency and participation in elections. So that, the youth who had a high average religiosity tended to the fundamentalists and Participate more in elections.

Keywords: religiosity, electoral behavior, voting tendency, participation in elections, cultural wars.

«مطالعه جامعه‌شناختی دینداری جوانان و تأثیر آن بر رفتارهای انتخاباتی آنان» جوانان شهر زنجان

محمود کرمی^۱ تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۱۵

محمد رضا اخضریان کاشانی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۶/۱۹

محمد رضا پویافر^۳

چکیده

دینداری بعنوان یکی از مهمترین ویژگی‌های هویتی ایرانیان، واجد تأثیرات مهم سیاسی بوده است. این تأثیرات با استناد به تحولات تاریخی معاصر، آشکارا از پویا و خلاق بودن این ویژگی هویتی در ساخت اجتماعی واقعیت‌های سیاسی در ایران حکایت می‌کند. تحقیق حاضر ضمن استوار نمودن چارچوب تئوریک خود با نظریه جنگ‌های فرهنگی، که حاصل کار هاتنر^۱ (2006; 1991) و وثنو^۲ (1988) می‌باشد. بدنبال تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر دینداری^۳ بر رفتار انتخاباتی^۴ در دو مفهوم گرایش رأی دهی^۵ و مشارکت در انتخابات^۶ می‌باشد. وجود تناقضات پژوهشی پیرامون رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی؛ ضرورت تصریح این ارتباط در قالب یک پژوهش جدید را فراهم ساخته است. روش تحقیق این پژوهش، پیمایش و ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه است. جامعه آماری پژوهش را جوانان ۲۲-۴۰ سال شهر زنجان تشکیل می‌دهند که حداقل در سه انتخابات سراسری شرکت داشته‌اند. از میان این جامعه آماری ۳۷۷ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای بعنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شده‌اند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های تحلیلی (رگرسیون خطی و لجستیک) استفاده شده است. نتایج بدست آمده، نشان می‌دهد که میزان دینداری جوانان، تأثیر معنی‌داری بر رفتار انتخاباتی آنان در دو مفهوم گرایش رأی دهی و مشارکت در انتخابات، دارد. به گونه‌ای که؛ جوانانی که میانگین دینداری بالاتری داشته‌اند؛ گرایش به اصول‌گرایان و مشارکت بیشتری در انتخابات، نموده‌اند.

واژگان کلیدی: دینداری، رفتار انتخاباتی، گرایش رأی دهی، مشارکت در انتخابات، جنگ‌های فرهنگی

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران. حوزه تحقیقاتی: جامعه‌شناسی سیاسی.

^۲ استادیار دانشگاه تهران، دپارتمان معارف و اندیشه اسلامی. حوزه تحقیقاتی؛ جامعه‌شناسی سیاسی، اندیشه سیاسی اسلام. نویسنده مسؤل

^۳ استادیار دانشگاه انتظامی امین، دپارتمان علوم اجتماعی. حوزه تحقیقاتی: سنخ‌شناسی دینداری، مقیاس‌های دینداری و...

۱- بیان مسأله

دینداری یکی از ویژگی‌های مهم هویتی ایرانیان بشمار می‌رود. تاثیر این ویژگی هویتی در تحولات اجتماعی ایرانیان و کارکرد آن به مثابه نقطه عزیمت اغلب تحولات اجتماعی؛ در اکثر قریب به اتفاق مستندات پژوهشی؛ قابل ردیابی است. بدین ترتیب دین و دینداری چه در حوزه معنا و چه در حیطه کارکرد؛ واجد جایگاهی معتبر در اذهان و اجتماع ایرانیان است. تحولات حوزه سیاست نیز از این قاعده مستثنی نیست. نقطه اوج تعیین‌کنندگی دین در عرصه سیاست ایران را می‌توان در انقلاب اسلامی سال ۵۷ ردیابی نمود. این انقلاب که نمادی برجسته از مقاومت هویتی ایرانیان در قبال مدرنیته یا نوگرایی آمرانه حکومت پهلوی بشمار می‌رود، بی‌شک و بطور جامع و مانعی تئوری‌های متمایل به افول دینداری و عقب‌نشینی دین در قبال مدرنیته را حداقل در سطح جامعه ایران؛ زیر سوال برده و از نقش بی‌بدیل دین و دینداری در عرصه سیاست در دوران مدرن حکایت نموده است. مصادیق متعدد و متنوع دیگری را نیز می‌توان در خصوص تاثیرات بی‌بدیل دین و دینداری در تحولات ایران معاصر ذکر نمود که تفصیل آنها ما را از هدف اصلی تحقیق حاضر کمی دور می‌سازد. آنچه دغدغه اصلی تحقیق پیش‌روست؛ پرداختن موشکافانه به وضعیت دینداری جوانان و کشف تأثیرات سیاسی این وضعیت است.

اما از آنجاییکه حوزه سیاست؛ حوزه به‌غایت متکثری است؛ پژوهش حاضر بر آنست که این حوزه را در قالب مفهوم رفتار انتخاباتی؛ عملیاتی نماید. تا ضمن محاسبه پذیر ساختن آن؛ از بساختن‌های مغایر با ایستار این تحقیق جلوگیری نماید. بدین ترتیب مسأله اصلی تحقیق پیش‌رو؛ بررسی وضعیت دینداری جوانان و تأثیر آن بر رفتارهای انتخاباتی آنان در دو مفهوم گرایش رأی‌دهی و مشارکت در انتخابات می‌باشد.

تحقیقاتی که تاکنون پیرامون رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی، انجام یافته؛ نتیجه‌گیری‌های متناقضی را پیش روی مخاطبان این موضوعات گذارده‌اند، به گونه‌ای که می‌توان این تحقیقات را در قالب دو دسته کلی، جمع‌بندی نمود؛ برخی تحقیقات از جمله تحقیق آلفورد^۷ (۱۹۶۷-۱۹۷۳)، پالز^۸ (۱۹۸۶) و کیم^۹ (۲۰۰۶)، به تأثیر پایین یا حتی عدم تأثیر دینداری بر رفتار انتخاباتی اشاره می‌کنند و طبقه اجتماعی را به مثابه متغیر پیش‌بین رفتار انتخاباتی متذکر می‌شوند. در مقابل تحقیقات دیگری مانند تحقیقات لیمن^{۱۰} و کارماینز^{۱۱} (۱۹۹۷) و نوریس^{۱۲} (۲۰۰۰)، دینداری را مؤثرترین عامل بر رفتار انتخاباتی عنوان می‌نمایند.

تناقضات پژوهشی موجود پیرامون رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی؛ اهمیت و ضرورت پیگیری مجدد این رابطه در قالب یک تحقیق دانشگاهی را دوچندان می‌سازد. از اینرو؛ تحقیق حاضر با انتخاب تئوری شناخته شده‌ای تحت عنوان نظریه جنگ‌های فرهنگی، هانترو و وثنو (1991-2006)؛ بدنبال پیگیری رفتار انتخاباتی به مثابه الگوی رفتاری است و جهت بدست آوردن این الگو بدنبال نمونه‌هایی خواهد بود که حداقل در سه انتخابات سراسری شرکت داشته‌اند. سؤال اصلی تحقیق حاضر این است که میزان دینداری افراد واجد چه تأثیراتی بر گرایش رأی‌دهی آنان و مشارکت آنان در انتخابات می‌باشد.

۲. پیشینه تحقیق:

گات^{۱۳} و همکاران (۲۰۰۲) در تحقیقی تحت عنوان؛ رابطه بین مذهب و مشارکت سیاسی در بین گروه‌های مذهبی در امریکا، به این نتیجه رسیده‌اند که، میزان مشارکت سیاسی در میان گروه‌های مذهبی تفاوت معنی‌داری دارد. شرکت‌کنندگان یهودی، نسبت به مسیحیان، بیشتر در فعالیت‌های سیاسی مشارکت دارند. در میان مسیحیان نیز، گروه‌های میانه‌رو و نوگرا، نسبت به گروه‌های سکولار و غیرمذهبی، مشارکت سیاسی بیشتری داشته‌اند. همچنین فرقه‌های کاتولیک، مدرنیست و میانه‌رو، بیشتر از فرقه‌های دیگر در انزوای سیاسی هستند. نتایج این مطالعه حاکی از رابطه مثبت میان عقاید مذهبی و مشارکت سیاسی بوده است (Guth, 2002:124-132).

نوریس (۲۰۰۰)، در مقاله‌ای با عنوان؛ مبارزه انتخاباتی ۲۰۰۰ ایالات متحده آمریکا نشان داده است که، دین نقش بسزایی در رأی دادن مردم و انتخابات دارد. نتایج تحقیق نشان داده است که؛ دین، قوی‌ترین متغیر پیش‌بینی‌کننده کسانی بود که در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا شرکت کرده و به بوش یا الگور رأی داده بودند (Norris, Pippa, 2000:3-131).

جمنا و کارولر^{۱۴} (۲۰۰۹) در بررسی خود به این نتیجه رسیده‌اند که، میان مشارکت سیاسی و مشارکت مذهبی و فعالیت‌های مذهبی افراد، رابطه معنی‌داری برقرار است. آنها در پژوهشی تحت عنوان «ارزش‌ها و مشارکت سیاسی دانشجویان» (۲۰۰۹) بعد از انتخابات نوامبر ۲۰۰۸ در رومانی متوجه شدند که دانشجویان مشارکت بالایی دارند و مشارکت سیاسی در کسانی که تمایل به فعالیت‌های مذهبی دارند، بسیار بیشتر از کسانی است که، هیچگونه فعالیتی ندارند. محققین در نظریه اجتماعی، عامل مذهب را بسیار مهم قلمداد می‌کنند که باعث می‌شود فعالیت‌ها از سطوح فردی به سطح عمومی و مشارکت اجتماعی منتقل شود. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهند که کلیسا نقش مهمی در روند مشارکت سیاسی ایفا می‌کند (Jemna & Curelaru, 2009:171).

کوتلر^{۱۵} و برکوینز^{۱۶} (۲۰۰۱) در پژوهش خود با نام «دین و رفتار انتخاباتی در بریتانیای کبیر» نشان داده‌اند افرادی که رفتار مذهبی شدیدتر و یا بیشتری از خود بروز می‌دهند به حزب لیبرال دموکرات رأی می‌دهند تا احزاب محافظه‌کار و در مقابل، افرادی که از اعتقادات مذهبی قوی‌تری برخوردارند از احزاب محافظه‌کار حمایت می‌کنند تا لیبرال دموکرات (Kotler and Berkwitz, 2001:523-554). تحقیقات انجام شده در ایران نیز نشان می‌دهد؛ رابطه معنی‌داری بین دینداری و رفتار انتخاباتی وجود دارد.

پژوهشی که توسط امام جمعه و همکاران، تحت عنوان رابطه میان دینداری و رفتار انتخاباتی؛ انجام شده است، نشان می‌دهد؛ افراد دارای جهت‌گیری مذهبی از نظر مشارکت سیاسی و رفتار انتخاباتی در حد بالایی قرار می‌گیرند و دین و مذهب تأثیر قابل ملاحظه‌ای در کنش سیاسی این افراد و آنهایی که دارای عقاید و علاقه مذهبی بودند، دارد. در تمام ابعاد رفتار انتخاباتی، بعد مناسکی پیش‌بینی‌کننده مهمتری است و ارتباط بیشتری با مؤلفه‌های رفتار انتخاباتی دارد، هرچند که بعد عاطفی نیز با تمام ابعاد رفتار انتخاباتی رابطه مثبتی دارد. نمرات بالای مقیاس مناسکی دینداری، انعکاسی از تلاش فرد برای مثبت جلوه دادن خود از نظر اجتماعی است. به نظر می‌رسد که این افراد مستعد ایجاد نگرش‌های اجتماعی مسئولانه‌تر برای مشارکت سیاسی هستند. در واقع می‌توان گفت که ابعاد مناسکی دینداری بعنوان پلی بین آگاهی و مشارکت عمل می‌کنند. زمانی می‌توان ادعا کرد که ابعاد دینی موجودیت واقعی یافته است که دینداری از حالت ذهنی و بالقوه به ابعاد عملی دینداری در قالب رفتارهای مشارکت‌جویانه نشان داده شود. با توجه به شرایط دینی نظام سیاسی

موجود در کشور ایران، کسانی که میزان بیشتری به ابعاد عبادی دین اهمیت قائل می‌شوند برای پابرجایی نظام سیاسی که دینی است؛ بیشتر در انتخابات و فعالیت‌های سیاسی دیگر شرکت می‌کنند و نتایج تحقیق نیز این استدلال را تایید می‌نمایند (امام جمعه و همکاران، ۱۳۹۲: ۳۹).

فیروزجائیان و جهانگیری در پژوهش خود با عنوان؛ «تحلیل جامعه‌شناختی مشارکت سیاسی دانشجویان، نمونه مورد مطالعه، دانشجویان دانشگاه تهران» با تأکید بر جامعه‌شناسی سیاسی، سعی در تحلیل جامعه‌شناختی مشارکت سیاسی دانشجویان داشته‌اند. محققین ۲۱ متغیر را بعنوان عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی لحاظ کرده‌اند که از این میان متغیر تعهد مذهبی نیز یکی از عوامل مربوط بوده است که رابطه معنی‌داری با مشارکت سیاسی داشته است (فیروزجائیان و جهانگیری، ۱۳۸۷: ۱۰۹-۸۳).

علی‌درزی (۱۳۸۲) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان جامعه‌شناسی انتخابات: تحلیل الگوی رفتار انتخاباتی مردم استان مرکزی در هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری به این نتیجه رسیده است که تعهدات دینی و پای‌بندی به احکام از جانب رأی‌دهندگان، از عوامل بسیار تأثیرگذار در گرایش‌های رأی‌دهی آن‌هاست (درزی، ۱۳۸۲: ۱۳۸-۱۲۴).

۳. چارچوب نظری

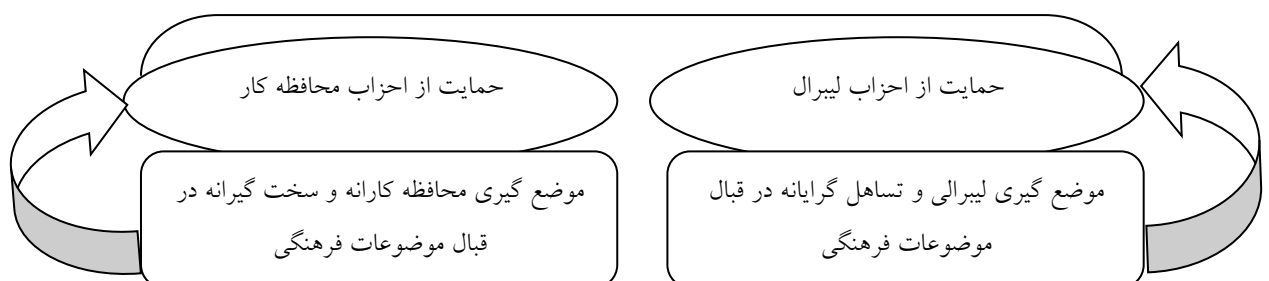
تئوری‌های مختلفی به بررسی رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی پرداخته‌اند، نظریه‌هایی که این ارتباط را در زمینه و بسترهای متنوعی همچون؛ تعلقات قومی، سرمایه اجتماعی، دلبستگی‌های گروهی و... ارزیابی نموده‌اند. از میان تئوری‌های مذکور؛ تحقیق حاضر چارچوب پژوهش خود را بر تئوری جنگ‌های فرهنگی استوار نموده است. این تئوری با توجه به جامعه آماری پژوهش؛ کاربردپذیری مطلوبی در این تحقیق خواهد داشت، چرا که این تئوری به بررسی رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی در درون یک سنت دینی و نه در میان سنت‌های مختلف دینی می‌پردازد و اختلاف در گرایش‌های سیاسی افراد را به تفاوت در ابعاد مختلف دینداری‌شان ربط وثیق می‌دهد. جامعه آماری این پژوهش نیز از این حیث که اکثریت شیعه را به خود اختصاص داده است و مؤمنان یک سنت دینی را نمایندگی می‌کند، می‌تواند زمینه مناسبی را برای آزمون این نظریه فراهم آورد.

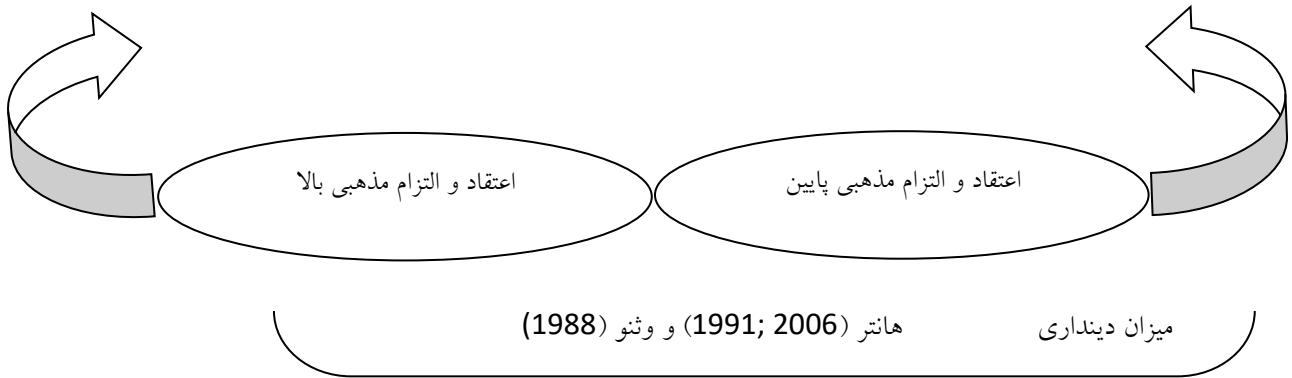
تئوری جنگ‌های فرهنگی^{۱۷}؛ بعنوان یک نظریه پسا مدرنیستی و همسو با گفتمان پسا مدرنیسم، مفهوم بنیادی سیاست هویت^{۱۸} را مبنای طرح و تلفیق گزاره‌های خود قرار داده است. در سیاست هویت که منطبق با انگاره تعریف یا برساخت اجتماعی است، هویت بعنوان پدیده‌ای پویا، فعال، سامان‌بخش، جهت‌بخش و مولد و به مثابه نقطه عزیمتی در نظر گرفته می‌شود که واقعیت‌های اجتماعی در پروسه برساخت از آن رهسپار می‌شوند. لذا در سیاست هویت؛ هویت به مثابه نقطه عزیمت برساخت‌های اجتماعی مدنظر قرار می‌گیرد، به این معنا که هویت متضمن ارزش، معنا، نگرش و گرایش محسوب می‌شود. در سیاست هویت، می‌توان هویت را از منظر انگاره تعریف اجتماعی و رویکرد تفهیمی-تفسیری مراد نمود که هویت را نه موضوع سیاست و سیاست‌گذاری بلکه فاعل و عامل سیاست و سیاست‌گذاری عنوان می‌کند. در تئوری جنگ‌های فرهنگی به هویت دینی و دلالت‌های فرهنگی - سیاسی آن تمرکز شده است. بر اساس این تئوری؛ نقطه عزیمت اختلافات و کشاکش‌های فرهنگی و سیاسی ریشه در دینداری (میزان دینداری) افراد دارد. به زعم این تئوری، میزان دینداری، تأثیری معنی‌دار بر ماهیت خلق و برساخت‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دار

این تئوری با جامعه‌شناسانی همچون (2006; 1991) و وثنو (1988) شناخته می‌شود و کاربرد اولیه این نظریه در تحقیقات افرادی چون؛ لیمن و کارمایتر قابل ملاحظه است. اصطلاح جنگ‌های فرهنگی، به اختلافات فرهنگی یا به عبارت کامل‌تر به اختلاف نظرها و سلیقه‌ها در خصوص موضوعات فرهنگی مانند؛ سقط جنین، پورنوگرافی، همجنس‌گرایی و اشاره دارد که نقطه‌عزیمت این اختلافات به تفاوت‌ها و اختلافات در دینداری افراد باز می‌گردد. آنچه این تئوری از اختلافات و تفاوت‌های دینداری مراد می‌کند؛ نه اختلاف و تفاوت میان دینداران ادیان مختلف؛ بلکه اختلاف در میان دیندارانی است که به یک سنت دینی تعلق دارند. بدین ترتیب که در یک طرف این اختلافات، افرادی با باورها و تعلقات مذهبی سستی و با میزان زیادی از پای‌بندی‌های مذهبی قرار دارند که تمایل دارند به یک منبع اقتدار اخلاقی متعالی قابل تعریف و بیرونی متعهد باشند؛ در سوی دیگر آن نیز افرادی با باورها و تعلقات مذهبی پیشرو یا مترقی و پای‌بندی‌های مذهبی ضعیف‌تری هستند؛ آنها اصول اخلاقی اردوگاه سنت‌گرایان را به کل رد می‌کنند و به جای آن یک نوع اقتدار اخلاقی انسانی را درون مرزهای معرفت و دایره تجربه بشری جایگزین می‌کنند (Layman, 2001:3).

براساس این نظریه، آنچه در زمینه دینداری موجب اختلافات سیاسی کلیدی می‌شود؛ نه صرف تعلق به ادیان و مذاهب مختلف، بلکه میزان و شدت تعلق و تقید دینی در میان پیروان تمام ادیان و مذاهب است. به عبارت دیگر، اختلافات سیاسی کلیدی نه در میان پیروان ادیان و مذاهب مختلف؛ بلکه در میان کسانی است که دارای سطح بالایی از اعتقادات و التزامات دینی (دینداری بالا) و کسانی که دارای سطح پایینی از اعتقادات و التزامات دینی در تمام سنت‌های دینی هستند (Layman, 2001: 66). افراد ملتزم به اعمال مذهبی سستی که گرایش به انجام مراسم عبادی، خواندن کتاب مقدس تورات و انجیل داشته و پای‌بند به عبادات روزانه هستند، به مثابه معتقدترین و ملتزم‌ترین پیروان تمام سنت‌های دینی، عموماً در موضوعات فرهنگی همچون همجنس‌گرایی، پورنوگرافی و سقط جنین مواضع محافظه‌کارانه‌ای اتخاذ نموده و گرایش به احزابی دارند که در این گونه موضوعات ایستار مشابهی دارند. برای مثال، موضع محافظه‌کارانه حزب جمهوری خواه در آمریکا در قبال مسائل فرهنگی یاد شده، منجر به این می‌شود که، این افراد به حمایت از این حزب و کاندیدایش گرایش داشته باشند؛ در حالی که افرادی که دینداری سطح پایین‌تری دارند، در قبال اینگونه موضوعات فرهنگی، رویکرد لیبرالی داشته و از احزابی حمایت می‌کنند که در برابر این گونه مسائل موضع لیبرالی دارند. نمونه بارز آن، حزب دموکرات در آمریکاست که این افراد از وفاداران متعصب این حزب به شمار می‌روند. بطورکلی؛ گزاره بنیادی تئوری جنگ‌های فرهنگی این است که دینداری رأی‌دهندگان واجد تأثیری مستقل بر رفتار انتخاباتی و گرایش سیاسی آنان می‌باشد. (Layman, 2001:54,66-67)

گرایش رأی‌دهی

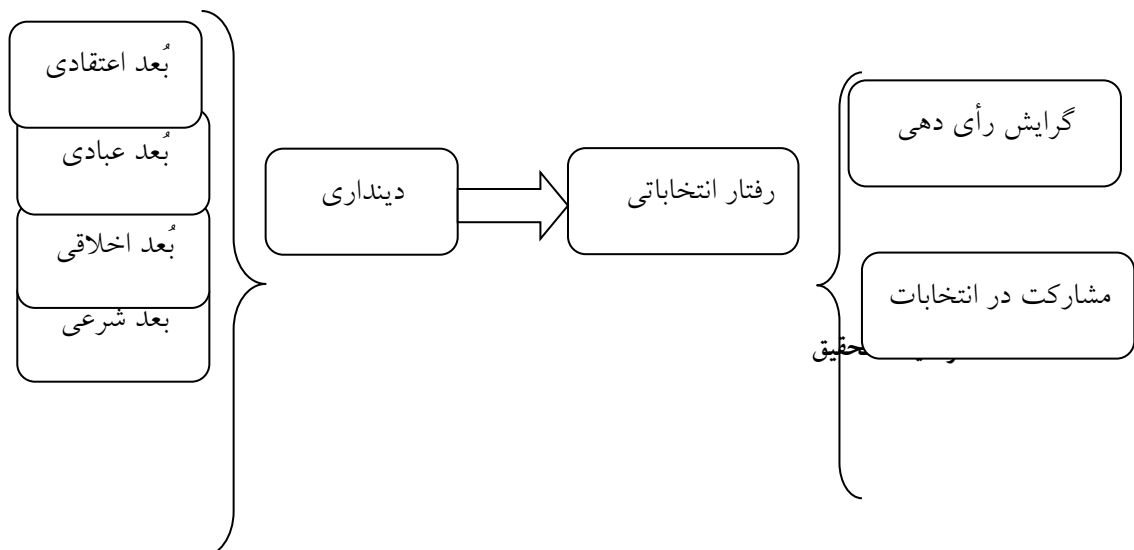

شکل ۱. روابط میان متغیرها در نظریه جنگ های

با بومی سازی اختلافات فرهنگی مطرح شده شامل؛ همجنس بازی، پورنوگرافی و ... بین احزاب که در زمینه فرهنگی جوامع غربی ساخت یافته و معنی دار می باشد به اختلافاتی در خصوص سطح پوشش و حجاب زنان، رابطه دختر و پسر و.... در جامعه ایران و نمونه مورد پژوهش، می توان این فرض را پیش کشید که؛ افراد دارای میانگین دینداری بالاتر، رویکردها و مواضع بسته تر و سخت گیرانه تری نسبت به این موضوعات و مسائل فرهنگی داشته و بنابراین به جناح اصول گرا که عمدتاً همان رویکردها و مواضع را نمایندگی می کنند، رأی می دهند و در مقابل افراد دارای میانگین دینداری پایین، که رویکرد باز و تساهل گرایانه تری نسبت به این مسائل دارند، به جناح اصلاح طلب که رویکرد مشابهی در این خصوص دارند؛ رأی می دهند.

در خصوص رابطه بین دینداری و مشارکت در انتخابات نیز تحقیقات متعددی صورت گرفته است، که برخی از آنها در پیشینه پژوهش مورد اشاره واقع شده است. نتیجه گیری اغلب تحقیقات انجام یافته، تأثیر مثبت دینداری بر مشارکت در انتخابات را تصریح نموده است. منطبق تبیینی تحقیق حاضر در خصوص رابطه دینداری و مشارکت در انتخابات بر این اصل متکی است که؛ با توجه به دینی بودن رژیم سیاسی و این همانی عالی ترین مقام مذهبی با عالی ترین مقام سیاسی، مشارکت در انتخابات برای دینداران، از یک کنش سیاسی معمولی فراتر رفته و به یک اعلان حمایت ضمنی از رژیم سیاسی تبدیل می شود. بدین ترتیب منطبق لازم برای این فرض مهیا می شود که افراد دارای میانگین دینداری بالاتر؛ مشارکت بیشتری در انتخابات می کنند. به عبارت کامل تر، بین میزان دینداری و مشارکت در انتخابات رابطه معنی داری وجود دارد.

براساس مطالب فوق الذکر، مدل نظری تحقیق به این شکل ترسیم می شود:

فرضیه اول: بین میزان دینداری جوانان و گرایش رأی دهی آنان رابطه معنی داری وجود دارد؛ (بدین ترتیب که؛ جوانانی که میانگین دینداری بالاتری دارند، گرایش رأی دهی آنان بیشتر معطوف به جناح اصول گراست تا اصلاح طلب).

فرضیه دوم: بین میزان دینداری جوانان و میزان مشارکت آنان در انتخابات رابطه معنی داری وجود دارد؛ (بدین ترتیب که؛ جوانانی که میانگین دینداری بالاتری دارند، مشارکت بیشتری در انتخابات می کنند).

۴. روش تحقیق

روش تحقیق مورد استفاده در این مقاله، روش توصیفی - پیمایشی است. به اقتضای موضوع پژوهش و اهداف آن؛ نوع مطالعه ما یک مطالعه کمی است. علاوه بر این از آنجا که ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه است، نوع مطالعه ما نیز در مقام گردآوری اطلاعات، پیمایش است. ابزار جمع آوری اطلاعات نیز متناسب با نوع مطالعه پیمایشی، پرسشنامه است. از جهت زمانی نیز با توجه به اینکه کار بررسی علمی ما مبتنی بر مطالعه تجربی در یک زمان خاصی است، یک مطالعه مقطعی محسوب می شود و از آنجاییکه در این تحقیق ما در پی تعیین شاخص یک متغیر و نه علت کاوی رابطه میان متغیرها هستیم، مطالعه ما در زمره مطالعات اکتشافی نیز قرار می گیرد.

جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل کلیه شهروندان زنجان است که حداقل در سه انتخابات سراسری شرکت داشته اند. با احتساب این مهم، جامعه آماری این تحقیق را افراد بین ۲۲ تا ۴۰ سال تشکیل می دهند، در این پژوهش، جهت پوشش متغیری تحقیق، برای نمونه گیری، از روش خوشه ای چند مرحله ای استفاده شده است که مطابق با فرمول پیش برآورد حجم نمونه $(p.q)$ ۳۷۷ نفر بعنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. (بدلیل نواقص موجود در برخی پرسشنامه ها و غیرقابل استفاده بودن آنها، ۳۴۰ پرسشنامه مورد تجزیه تحلیل قرار گرفته است) از آنجاییکه متداول ترین فرمول برای محاسبه حجم نمونه، فرمول اصلاح شده کوکران بوده و برای این مطالعه نیز مناسب می باشد، از این فرمول استفاده شده است. با توجه به اینکه در این مطالعه برآوردی از واریانس جمعیت نمونه در دست نداریم، بر اساس بیشترین پراکندگی صفات مورد مطالعه، $p=0/5$ و $q=0/5$ خواهد بود. همچنین با در نظر گرفتن احتمال خطای نمونه گیری کمتر از ۵ درصد، مقدار t برابر ۱/۹۶ خواهد بود.

۵. تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق

۵-۱. دینداری

دینداری به میزان اثرگذاری و تبلور دین در ذهن، روان و رفتار فرد اشاره دارد که دارای ابعاد پنجگانه؛ اعتقادات، ایمانیات، عبادیات، اخلاقیات و شرعیات است (شجاعی زند، ۱۳۸۴: ۵۳). در این تحقیق از بین مدل های دینداری، برای تعریف دینداری از مدل شجاعی زند استفاده می شود. از آنجائیکه مدل های غربی موجود برای دینداری، عموماً تفاوت های میان ادیان و پیروان آنها را نادیده انگاشته و بر حسب دین مسیحیت طراحی و تدوین شده اند. شجاعی زند در پی آن برآمده تا بر مبنای اصول دین اسلام، شرایط اجتماعی ایران و در نظر گرفتن اصول لازم برای یک مدل جامعه سنجش دینداری، ابعاد مختلف دین را از دیدگاه جامعه شناختی متمایز

و تبیین کند. از آنجا که به اعتقاد این جامعه‌شناس، دینداری دارای ابعاد و اجزایی منبعث از وجوه مختلف دین است که به نوبه خود در تناسب با ابعاد وجودی انسان است، لذا او تلاش دارد تا مدل پیشنهادی اش از یکسو بیانگر نسبت های منطقی میان این مقولات باشد و از سوی دیگر علاوه بر ابعاد، تجلیات دینداری مانند آثار و پیامدهای عمیق آن را که در سنجش به کار می آید، نمایان سازد (پویافر، ۱۳۸۷: ۲۶۱).

شجاعی زند، پنج بعد را برای دینداری در نظر می گیرد که شامل؛ معتقد بودن (بعد اعتقادی)، مؤمن بودن (بعد ایمانی)، اهل عبادت بودن (بعد عبادی)، اخلاقی عمل کردن (بعد اخلاقی) و متشرع بودن (بعد شرعی) است. در این پژوهش، بعد ایمانی یا مؤمن بودن به دلیل قابلیت پایین سنجش پذیری آن با روش پیمایش و ابزار پرسشنامه، کنار گذاشته می شود. مدل سنجش دینداری شجاعی زند

ابعاد وجودی انسان	وجوه ترکیبی دین	ابعاد دین	ابعاد دینداری	نشانه های دینداری	پیامدهای دینداری
ذهن	معرفتی	اعتقادات	معتقد بودن	داشتن باورهای دینی	واجد بینش الهی
	معرفتی / عاطفی	ایمانیات	مؤمن بودن	-	اهل معنا
روان	عاطفی / عملی	عبادات	عبادت کردن	انجام عبادت	عابد
				انجام جمعی عبادت	
	ارادی	اخلاقیات	اخلاقی عمل کردن	-	متخلق
تن	عملی	شرعیات	متشرع بودن	عمل به تکالیف فردی	داشتن ظاهر دینی ابراز هویت دینی داشتن اهتمام شعائری داشتن مشارکت دینی
				عمل به تکالیف جمعی	داشتن معاشرت دینی اهتمام دینی در خانواده اهتمام دینی در تعاملات اجتماعی اهتمام دینی در معاملات اقتصادی

(پویافر، ۱۳۸۷: ۲۶۴)

در این تحقیق برای گردآوری داده ها از روش پیمایش و ابزار پرسشنامه استفاده می شود. پاسخگویان دیدگاه خود را در خصوص هر کدام از گویه ها بر روی یک طیف پنج درجه ای از نوع لیکرت («کاملاً موافق» تا «کاملاً مخالف» و یا «همیشه و یا «حداقل روزی یکبار، تقریباً هر روز، هر روز، هر هفته و یا بندرت») تا «هرگز» و یا «اصلاً» مشخص می نمایند. داده های سه گویه مرتبط با حجاب و ظاهر دینی نیز از طریق مشاهده و در قالب سه گزینه مقبول (حجاب کامل؛ داخل بودن موی سر، عدم آرایش و پوشیدن لباس تنگ)، کم (حجاب ناقص؛ بیرون بودن موی سر، آرایش غلیظ و پوشیدگی لباس تنگ)، تاحدی؛ بینابین شرایط مقبول و کم (جمع آوری می شوند).

جدول ۱. مقادیر تخمین استاندارد دینداری

ابعاد دینداری	گویه ها	بار عاملی	میزان خطا
بُعد اعتقادی	قرآن پیام جاودانه است و برای انسان در تمام اعصار کفایت می کند.	۰/۸۵	۰/۲۸
	به شفاعت ائمه در حق شیعیان اعتقاد دارم	۰/۷۲	۰/۴۸
	به دنیای دیگر و رسیدگی به اعمال و بهشت و جهنم اعتقاد دارم.	۰/۹۰	۰/۱۸
بُعد عبادی	آیا نماز می خوانید؟	۰/۶۱	۰/۶۳
	چقدر امکان دارد که نماز صبح شما قضا شود؟	۰/۵۲	۰/۷۳
	هر چند وقت یکبار در نماز جماعت شرکت می کنید؟	۰/۳۷	۰/۸۶
	هر چند وقت یکبار در نماز جمعه شرکت می کنید؟	۰/۳۷	۰/۸۶
	چقدر قرآن می خوانید؟	۰/۴۲	۰/۸۲
	آیا اهل روزه مستحبی هستید؟	۰/۳۸	۰/۸۲
	تا چه حد اهل شرکت در مراسم اعتکاف هستید؟	۰/۳۶	۰/۸۷
	تا چه حد اهل شرکت در مراسم شب های احیاء در ماه رمضان هستید؟	۰/۵۳	۰/۷۲
بُعد اخلاقی	در هیچ شرایطی حاضر به دروغ گفتن نیستم.	۰/۵۱	۰/۷۴
	از شنیدن غیبت دیگران پرهیز دارم.	۰/۶۲	۰/۶۴
	تا چه حد از خطای دیگران در حق خود در می گذرید؟	۰/۷۱	۰/۴۵
بُعد شرعی	در صورت اقتضای شرایط، اهل امر به معروف و نهی از منکر هستم.	۰/۵۴	۰/۷۱
	با آن دسته از دوستان یا فامیل که پای بندی دینی چندانی ندارند، کمتر رفت و آمد می کنم.	۰/۳۵	۰/۸۷
	در انتخاب همسر به ملاک های دینی اهمیت زیادی می دهم.	۰/۷۲	۰/۴۸
	تا چه حد در مراسم عزاداری و سرور و یا هیأت های مذهبی شرکت می کنید؟	۰/۸۱	۰/۳۲
	آیا در تشخیص و انجام تکالیف دینی اهل تقلید هستید؟	۰/۴۴	۰/۸۴

۰/۶۱	۰/۶۳	دست دادن با نامحرم از نظر من ایرادی ندارد.
۰/۶۷	۰/۵۸	لباس مناسب
۰/۸۲	۰/۴۲	استفاده از دستبند، انگشتر و زنجیر طلا برای مردان اشکالی ندارد (ویژه مردان).
۰/۸۷	۰/۳۸	من ریش خود را هیچگاه با تیغ نمی زنم (ویژه مردان).
۰/۶۱	۰/۶۲	پای بندی به حجاب (ویژه زنان).
۰/۶۹	۰/۵۱	آرایش بیرون از خانه (ویژه زنان).

۳-۵. رفتار انتخاباتی

رفتار انتخاباتی، شیوه رفتار رأی دهندگان است که مهم ترین مصادیق آن ترجیحات رأی دهی و میزان مشارکت شهروندان در فرایندهای انتخاباتی است (صادقی جقه، ۱۳۹۴: ۹۲). رفتار انتخاباتی حداقل بصورت رأی دادن (مشارکت در انتخابات) یکی از سطوح مشارکت سیاسی است که راش نیز آنرا از پایین ترین سطوح مشارکت سیاسی می داند: " سطحی که نیازمند کمترین تعهد است؛ زیرا به محض اینکه رأی به صندوق انداخته شد ممکن است به پایان برسد (Rush, 1992: 192).

در این تحقیق، رفتار انتخاباتی با دو شاخص " میزان مشارکت " و " گرایش رأی دهی " سنجیده می شود.

۴-۵. میزان مشارکت در انتخابات

منظور از " میزان مشارکت در انتخابات " شرکت کردن فرد در انتخابات با رأی دادن است. در این تحقیق، پیگیری رفتار انتخاباتی به مثابه یک الگوی رفتاری مدنظر است. لذا جهت بدست آوردن این الگو بدنبال نمونه هایی خواهیم بود که حداقل در سه انتخابات سراسری شرکت داشته اند. در تعریف عملیاتی میزان مشارکت در انتخابات از چهار گویه در قالب طیف لیکرت استفاده می شود و گویه های مربوطه بصورت نمونه ذیل مطرح خواهند شد. " آیا در انتخابات ریاست جمهوری شرکت می کنید؟ " گزینه های همیشه و اکثراً به مثابه مشارکت بالا، برخی، مشارکت متوسط و بندرت و اصلاً بعنوان مشارکت پایین ارزیابی خواهند شد.

۵-۵. گرایش رأی دهی

منظور از مفهوم گرایش رأی دهی، تمایل فرد در انتخابات به کاندیداهای یکی از احزاب یا جناح های سیاسی است. دو جناح سیاسی اصول گرا و اصلاح طلب در این تحقیق مدنظر است. جهت اخذ پاسخ ها از گویه " شما در انتخابات به کدام جناح رأی می دهید؟ " استفاده خواهد شد و گزینه های پاسخ دهی نیز، عبارت از اصول گرا، اصلاح طلب و هیچکدام خواهند بود.

۶. روایی و پایایی ابزار تحقیق

در این تحقیق، برای بررسی اعتبار گویه ها به تحقیقات پیشین مراجعه شد، بدین ترتیب که؛ در تدوین پرسشنامه؛ علاوه بر مدل طراحی شده توسط شجاعی زند (۸۴)، از مدل های دیگری چون: مدل دینداری خدایاری فرد (۸۸)، طالبان (۸۴)، محمد رضا پویافر (مدل کاربرد یافته در در پژوهش کاظمی و فرجی در پیمایش های ملی ۹۰ و ۹۵)، جهت افزایش روایی تحقیق، بهره گرفته شد. علاوه بر این برای حصول روایی قابل قبول، ضمن مراجعه به اساتید راهنما و مشاور و حذف و تغییر برخی گویه ها، پیرو نظر ایشان، سعی بر

افزایش اعتبار گویه ها گردید. (اعتبار صوری) و نهایتاً اینکه، جهت اطمینان بیشتر از عوامل شناسایی شده از تحلیل عاملی اکتشافی نیز استفاده شد (اعتبار سازه). از سوی دیگر، برای افزایش پایایی گویه ها، قبل از توزیع گسترده پرسش نامه، بعنوان پیش آزمون، سی پرسش نامه بطور تصادفی بین جوانان توزیع و پس از شنیدن نظرات برخی جوانان درباره جمله بندی، صراحت و ... پرسش نامه، نسبت به اصلاح آن اقدام گردیده و همچنین از روش پایداری درونی (آلفای کرونباخ) نیز برای اطمینان از پایایی ابزار تحقیق، استفاده شد. آلفای کرونباخ برای سنجۀ میزان دینداری ۰/۹۴ و برای میزان مشارکت برابر با ۰/۹۳ است که نشانگر پایایی بالای سنجۀ هاست. پایایی درونی متغیرها، بصورت تفکیک شده، در جدول شماره ۱، نشان داده شده است.

در این پژوهش، با استفاده از نرم افزار SPSS داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. با توجه به سطح سنجش متغیرها از آزمون تی مستقل، رگرسیون خطی و لجستیک جهت آزمون فرضیات و سنجش روابط بین متغیرها استفاده شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی نمره میانگین پاسخگویان بر حسب ابعاد دینداری و رفتار انتخاباتی

متغیر	پایایی	میانگین	انحراف معیار
بُعد اعتقادی	۰/۹۵	۴/۶۷۵	۰/۵۶۸۲
بُعد عبادی	۰/۹۴	۳/۶۶۷	۰/۷۷۵۶
بُعد اخلاقی	۰/۹۳	۴/۱۲۲	۰/۶۱۵۴
بُعد شرعی	۰/۹۴	۴/۲۶۷	۰/۶۸۵۲
نمره کل دینداری	۰/۹۴	۴/۱۸۲	۰/۵۴۶۵
گرایش رأی دهی	۰/۹۲	۳/۸۸۴	۰/۸۹۵۲
مشارکت انتخاباتی	۰/۹۴	۴/۳۳۲	۰/۹۴۶۵
نمره کل رفتار انتخاباتی	۰/۹۳	۴/۱۰۸	۰/۹۲۰۸

۷. تحلیل داده ها و نتایج

آزمون فرضیه اول :

بین میزان دینداری جوانان و گرایش رأی دهی آنان رابطه معنی داری وجود دارد؛ (بدین ترتیب که؛ جوانانی که میانگین دینداری بالاتری دارند، گرایش رأی دهی آنان بیشتر معطوف به جناح اصول گراست تا اصلاح طلب).

جدول ۳. طبقه بندی مشاهدات (Classification Table)

مشاهدات (Observed)	پیش بینی ها (Predicted)		
	رفتار رأی دهی		درصد صحیح (Percentage) (Correct)
	اصلاح طلب	اصول گرا	

گرایش رأی دهی	اصلاح طلب	۱۴۸	۲۲	۸۷/۱
	اصول گرا	۱۴	۱۵۶	۹۱/۸
درصد کل (Overall Percentage)				۸۹/۴

جدول ۴. تاریخچه تکرار a

Interaction		-2Log likelihood	Coefficients	
			constant	B
Step 1	۱	۲۳۲/۰۵۱	-۷/۸۸۲	۰/۰۸۸
	۲	۱۹۴/۰۷۲	-۱۱/۲۰۲	۰/۱۵۸
	۳	۱۷۸/۵۹۱	-۱۷/۸۸۵	۰/۲۰۶
	۴	۱۷۲/۴۵۶	-۲۰/۶۵۱	۰/۲۴۳
	۵	۱۷۲/۳۷۷	-۲۱/۲۸۳	۰/۲۵۴
	۶	۱۷۲/۳۷۶	-۲۱/۳۲۱	۰/۲۵۴
	۷	۱۷۲/۳۷۶	-۲۱/۳۲۱	۰/۲۵۴

a.Initial-2Loglikelihood: 451

جدول ۵. تحلیل رگرسیون لجستیک (آزمون فرضیه اول)

df	(sig)	(Constant)	(B)	NagelkerkeR2	-2Log likelihood	Model chi-square	Exp(B)
۱	۰/۰۰۰	-۲۱/۳۲۱	۰/۲۵۴	۰/۷۸۸	۱۷۲/۳۴۲	۲۸۲/۳۴۲	۱/۲۸۸
		Wald Test	۷۲/۹۹۶	۷۴/۴۷۶			

بر اساس نتایج حاصل در جدول ۳، متغیر میزان دینداری بعنوان متغیر مستقل تحقیق، قابلیت تفکیک آزمودنی‌ها را با درجه صحت و درستی ۸۹/۴ درصد داشته است. بدین ترتیب که با ورود متغیر میزان دینداری، حساسیت مدل در تعیین افرادی که به اصول گرایان رأی داده‌اند، ۸۷/۱ درصد و حساسیت آن در تعیین افرادی که به اصول گرایان رأی داده‌اند، ۹۱/۸ درصد بوده است. بطور کلی این مدل، زمانیکه متغیر میزان دینداری وارد مطالعه شده است ۸۹/۴ درصد کل افراد را به درستی تفکیک نموده است. بر اساس نتایج حاصل در جدول ۵ (خروجی مدل)، مقدار R^2 نشانگر این است که متغیر مستقل میزان دینداری، ۰/۷۹ از واریانس متغیر وابسته (گرایش رأی دهی) را تبیین نموده است. با توجه به جدول ۴. که برای براز مدل مورد استفاده قرار می‌گیرد، با توجه به کاهش مقدار لگاریتم درست نمایی -2Log likelihood تابع از ۴۵۱/۷۷۵ به ۱۷۲/۳۷۶، میزان برارزش مدل افزایش یافته و معنی دار است.

($\text{sig} = 0/000$) نشانگر این است که میزان دینداری قادر به پیش بینی رفتار انتخاباتی (رفتار رأی دهی) است.

بر اساس جدول ۵. و با ملاحظه سطح معنی داری آماره آزمون والد waled test ($74/476$) و ($72/996$) معنی دار بودن ضرایب B مشخص شده و مقدار χ^2 دو Model chi-square ($282/342$) در سطح معنی داری ($\text{Sig} = 0/000$) نشان می دهد که تأثیر متغیر مستقل بر وابسته در سطح ۹۹ درصد اطمینان، معنی دار است. ضریب مثبت متغیر دینداری در مدل لجستیک (B) نیز نشان می دهد؛ با افزایش میزان دینداری، احتمال رأی دادن به اصول گرایان افزایش می یابد.

بر مبنای مقدار ثابت و ضریب B می توان معادله بهینه رگرسیون لجستیک را به شرح ذیل نوشت.

$$\text{(میزان دینداری)} = -21/3 + 0/25 \text{ برتری لگاریتمی}$$

بر اساس مدل برتری لگاریتمی (مربوط به میزان دینداری و گرایش رأی دهی)، در قبال ۱ نمره افزایش در میزان دینداری، لگاریتم احتمال متغیر وابسته (رأی به اصول گرایان) به اندازه $0/25$ افزایش می دهد. بدین ترتیب، نسبت برتری یا $\text{Exp}(B)$: ($1/288$) نشان می دهد، ۱ نمره افزایش در متغیر مستقل (میزان دینداری)، احتمال رأی دادن به اصول گرایان را افزایش می دهد. به عبارت دیگر؛ به موازات افزایش میزان دینداری، احتمال رأی دهی به اصول گرایان نیز افزایش می یابد.

آزمون فرضیه دوم:

بین میزان دینداری جوانان و میزان مشارکت آنان در انتخابات رابطه معنی داری وجود دارد؛ (بدین ترتیب که؛ جوانانی که میانگین دینداری بالاتری دارند، مشارکت بیشتری در انتخابات می کنند).

جدول ۶. تحلیل رگرسیون خطی (آزمون فرضیه دوم)

Constant	(B)	(B)	R2 (ضریب همبستگی)	R2 (ضریب تعیین)
۲/۷۳۲	۰/۱۷۲	۰/۶۸۴	۰/۳۸۲	۰/۶۸۴
(Sig)	۰/۰۰۶	۰/۰۰۰		

بر اساس جدول ۶. میزان R نشان می دهد که ضریب همبستگی میان متغیر مستقل (میزان دینداری) و متغیر وابسته (میزان مشارکت) معادل $0/68$ است و علامت ضریب بتا نیز شاخصی از مثبت بودن این رابطه است. ضریب تعیین R^2 نیز نمایانگر این است که $0/38$ از تغییرات متغیر وابسته (میزان مشارکت) بواسطه متغیر مستقل (میزان مشارکت) تبیین می شود.

($\text{sig} = 000/0$). نیز نشان می دهد که همبستگی میان متغیر مستقل (میزان دینداری) و متغیر وابسته (میزان مشارکت)، معنی دار است. معادله رگرسیون خطی (میزان دینداری) $Y = 2/73 + 0/17$

در معادله فوق؛ در صورت کنترل تأثیر متغیر مستقل (میزان دینداری). عرض از مبدأ برابر با $2/73$ است. در صورت افزایش میزان دینداری آزمودنی ها به اندازه ۱ نمره، $0/17$ درصد به به نمره مشارکت انتخاباتی آنان

افزوده می شود. بر اساس معادله رگرسیون خطی فوق؛ تأثیر خالص میزان دینداری بر مشارکت انتخاباتی معادل ۰/۶۸ است. با لحاظ اینکه یک متغیر مستقل وجود دارد. مقدار بتا با ضریب همبستگی برابر می شود.

بدین ترتیب؛ فرضیه دوم تأیید می شود.

هدف اصلی تحقیق حاضر، بررسی جامعه شناختی تأثیر دینداری جوانان بر رفتار انتخاباتی آنان بوده است. بر اساس نتایج بدست آمده؛ میزان دینداری جوانان، تأثیر معنی داری بر رفتار انتخاباتی آنان در دو مفهوم گرایش رأی دهی و مشارکت در انتخابات داشته است که این نتایج، همسویی قابل توجهی را با یافته های گات و همکاران (2002)، نوریس (2000)، جمنا و کارولر (2009)، کوتلر و برکویتز (2001)، نشان می دهد. انجام این پژوهش در شهر زنجان، شهری که به دینداری شهره بوده و از جانب مقام معظم رهبری، شهر شور و شعور حسینی نامیده شده است؛ موقعیت مساعدی برای آزمون ظرفیت های مولد دینداری در عرصه سیاست را فراهم ساخته است. در این تحقیق، که نمونه هایی از مناطق چهارگانه شهر زنجان مورد بررسی قرار گرفته اند؛ تأثیر دینداری بر رفتار انتخاباتی مشهود بوده و بنا به نتایج تحقیق، رفتار انتخاباتی جوانان به گونه معنی داری از دینداری آنان، مایه و جهت گرفته است. تحقیق حاضر که چارچوب تئوریک خود را بر نظریه جنگ های فرهنگی هانتز (1991; 2006) و وثنو (1988)، استوار نموده، دلالت بر اثبات این تئوری در جامعه آماری مدنظر، داشته است. بر اساس نظریه جنگ های فرهنگی میزان دینداری افراد، بواسطه خلق معانی، برساخت ها و گرایش های فرهنگی، تأثیر معنی داری بر رفتارهای انتخاباتی آنان در دو مفهوم گرایش رأی دهی و مشارکت انتخابات دارد. فعال و مولد بودن هویت دینی که ایستار عمده این تئوری است؛ مصداق بارزی در جامعه مورد بررسی یافته و بر اساس نتایج بدست آمده، میزان دینداری جوانان؛ در پروسه ساخت اجتماعی واقعیت های اجتماعی - سیاسی و خلق گرایش های فرهنگی و کنش های انتخاباتی آنان نقش مؤثری داشته است. به گونه ای که نقطه عزیمت اختلافات فرهنگی معطوف به اختلافات سیاسی جوانان به اختلاف در میزان دینداری آنان بر می گردد. با بومی سازی اختلافات فرهنگی مطرح شده در نظریه جنگ های فرهنگی، شامل؛ همجنس بازی، پورنوگرافی و ... که در زمینه فرهنگی جوامع غربی ساخت یافته و معنی دار می باشد به اختلافاتی در خصوص سطح پوشش و حجاب زنان، رابطه دختر و پسر و ... در جامعه ایران و نمونه مورد پژوهش، این فرضیات مطرح می گردد که افراد دارای میانگین دینداری بالاتر، رویکردها و مواضع بسته تر و سخت گیرانه تری نسبت به این موضوعات و مسائل فرهنگی داشته و بنابراین از جناح اصول گرا که عمدتاً همان رویکردها و مواضع را نمایندگی می کنند، حمایت کرده و به کاندیداهای مدنظر این جناح رأی می دهند و در مقابل افراد دارای میانگین دینداری پایین تر، که رویکرد باز و تساهل گرایانه تری نسبت به این مسائل دارند، از جناح اصلاح طلب که رویکرد مشابهی در این خصوص دارند؛ حمایت کرده و به کاندیداهای مدنظر آنان رأی می دهند. نتایج بدست آمده مؤید مفروضات مذکور بوده اند.

در خصوص رابطه دینداری و مشارکت در انتخابات در میان نمونه تحقیق نیز این نتیجه حاصل شده است که؛ افراد دارای میانگین دینداری بالاتر؛ مشارکت بیشتری در انتخابات نموده اند

1. Hunter
2. Wuthnow
3. Religiosity
4. Electoral Behavior
5. Voting Tendency
6. Participation in Election
7. Alford
8. Palse
9. Kim
10. Layman
11. Carmines
12. Norris
13. Guth
14. Jemna & Curelaru
15. Kotler
16. Berkwitz
17. Cultural Wars
18. Identity Policy

فهرست منابع

- امام جمعه زاده، سید جواد و همکاران، (۱۳۹۲)، بررسی رابطه دینداری و رفتار انتخاباتی (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه تبریز)، دوفصلنامه مطالعات نرم، سال سوم، شماره هشتم.
- پویا فر، محمد رضا، (۱۳۸۶)، بررسی مقایسه ای سنجه های دینداری، پایان نامه کارشناسی ارشد پژوهش علوم اجتماعی، تهران، دانشگاه تربیت معلم تهران،

-پویافر، محمد رضا، (۱۳۸۷)، سنجش دینداری با استفاده از رهیافت بومی، مجموعه مقالات مسائل اجتماعی دین در ایران، تهران، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک.

-خدایاری فرد، محمد، (۱۳۸۸)، آماده سازی و هنجار یابی مقیاس سنجش دینداری دانشجویان، دانشگاه تهران.

-صادقی جقه، سعید، (۱۳۹۴)، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر در رفتار انتخاباتی ایرانیان، فصلنامه مطالعات کاربردی، دوره ۱۸، شماره ۳.

- درزی، علی، (۱۳۸۲)، جامعه شناسی انتخابات، تحلیل الگوی رفتار انتخاباتی مردم استان مرکزی در هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه تهران.

- پویافر، محمد رضا، سراج زاده، سید حسین (۱۳۸۴)، مقایسه تجربی سنجه های دینداری؛ دلالت های روش شناسانه کاربرد سه سنجه در یک جمعیت، مجله جامعه شناسی ایران، دوره ۶، شماره ۴.

-شجاعی زند، علیرضا، (۱۳۸۴)، مدلی برای سنجش دینداری در ایران، مجله جامعه شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۱.

-فیروزجائیان، علی اصغر و جهانگیری، جانگیر (۱۳۸۷). تحلیل جامعه شناختی مشارکت سیاسی دانشجویان؛ نمونه مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه تهران. مجله علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، شماره اول، ص ۸۳-۱۰۹.

-Alford, Robert R. (1967), "Class Voting in Anglo-American Systems" in Seymour Martin Lipset and Stein Rokkan (Eds), Party systems and voter alignment. New York: The Free Press. pp.67-93

-Glok, Charles, Y. and Rodney Stark. 1965. Religion and Society in Tension Ghicago: Rand Ms Nally.

-Guth, James, and John Green. (1991). "The Bible and the Ballot Box: Religion and Politics in the 1988 Election. Boulder. Co: Westview.

-Hunter, James Davison. (1991). Culture Wars: The Struggle to Define America. New York: Basic Books.

- Jemna, V. & Curelaru, M. (2009). " Values and Students Political Participation".
Jurnal for the Study
of Religions and Ideologies, Vol 8, No 24: 168-188.
- Kim, Junghyon. (2006). "Religion and Political Attitudes in South Korea".
Dissertation for the Digree of Doctor of Philosophi, University of Tennessee,
Knoxville.
- Kotler, A. & Laurence-Berkwitz. (2001). " Religion and Voting Behavior in Great
Britain: A Reassessment" British Journal of Political Science, Vol. 31, P 523-554.
- Leyman, C. (2001). " Religion and Political Behavior in the United Stste. Impact
of Beliefs, Affiliations and Commitment from 1980 to 1994" Public Opinion
Quarterly. Vol. 61, No. 2.
- Macalso, Theodore F. & John Wannat. (1979). " Voting Turnout & Religiosity"
Polity. Vol. 12, No. 1, PP.158-169.
- Norris, Pippa. (2000). "Political Activism : New Challenge, New Opportunities"
in Charles Boix
and Sasan, C. Stokes (eds). The Oxford Handbook of Comparative Politics. New
York: Oxford
University Press.
- Pulse, D. (1986) Reductionism and belief: an appraisal of recent attacks on the
doctrine of irreducible religion, journal of Religion 66, 18-36.
- Rush, M. (1992). Politics & Society, An Introduction to Political Sociology, New
York, Sydney: Prentice Hall.
- Stark Rodney & Charles Glock. (1970). "American Piety: The Nature of
Religious Commitment. University of California Press.
- Wuthnow, Robert. (1988). The Restructuring of American Religion. Princeton,
NJ: Princeton University Press.